

The Israeli Speech Hearing and Language Association
04-9075556 טלפקס: office@ishla.org.il www.ishla.org.il

20-05-25

לכבוד הנהלת משרד הבריאות

**הנדון: התייחסות האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת למבחני התמיכה המוצעים
בתחום התפתחות הילד¹**

האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת (ע"ר) מברכת על היוזמה להגדיל את היקף השירותים בתחום התפתחות הילד. עם זאת, לאחר בחינה מעמיקה של מבחני התמיכה המוצעים, ברצוננו להעלות מספר סוגיות מהותיות העלולות לפגוע במטרות המהלך, במטופלים ובמטפלים כאחד.

סיכונים ואתגרים מרכזיים

1. **הפסקת ההחזרים לפני הבטחת שירות חלופי** (בעיית "הביצה והתרנגולת")
עיקרון בסיסי בשינוי מערכות שירות הוא הבטחת החלופה הציבורית לפני צמצום המגננטים הקיימים. תנאי הסף המחייב הצהרה חתומה על "הפסקת מימון החזרים בתחום התפתחות הילד למטופלים חדשים" מהפך סדר הגיוני זה. הדרישה אינה מותנית בהוכחת יכולת הקופה לספק שירות בזמן סביר ובפריסה גיאוגרפית מספקת, ועלולה להותיר משפחות ללא אפשרות לקבל החזרים עבור טיפולים פרטיים וללא נגישות לשירותים ציבוריים זמינים. הפסקת מגננט ההחזרים צריכה להיות תוצאה של שיפור השירות, (עמידה במבחני התמיכה) לא תנאי מקדים הפוגע במטופלים.
2. **היעדר דרישה מינימלית משמעותית לגידול בשירות**

סעיף 5(ו) קובע כי "הקופה תגדל בהיקף השירותים הכולל בתחום התפתחות הילד במחירן משרד הבריאות בשנת התמיכה ביחס לשנה שקדמה לה" - ניסוח בעייתי זה אינו מגדיר שיעור גידול מינימלי נדרש. גם גידול מזערי של 0.0001% יענה על דרישת הסעיף, מה שמרוקן אותו מתוכן אמיתי. היעדר יעד כמותי משמעותי לגידול מאפשר לקופות לקבל תמיכה גם ללא שיפור ממשי במצב השירותים, ומציב רף נמוך מדי שאינו מקדם את פתרון המשבר בתחום התפתחות הילד.

¹ טיוטת מבחנים לחלוקת תמיכות של משרד הבריאות בקופות חולים המרחיבות את השירותים הניתנים למבוטחיהן בתחום התפתחות הילד לפי חוק יסודות התקציב, התשמ"ה-1985

האגודה הישראלית
של קלינאי התקשורת

The Israeli Speech Hearing and Language Association
04-9075556 טלפקס: office@ishla.org.il www.ishla.org.il

3. דיווח ללא אפקטיביות בנושא זמני המתנה

סעיף 5(ד) קובע כי "הקופה דיווחה על זמני ההמתנה לקבלת השירות במסגרת הציבורית על פי התנאים המפורטים בחוזרי המשרד והנחיותיו" כתנאי לקבלת התמיכה. ניסוח זה מהווה כשל מהותי בהבטחת נגישות אמיתית לשירות, שכן הוא מתייחס רק לעצם פעולת הדיווח ולא לתוכנו או לעמידה בסטנדרטים ברורים של זמני המתנה. תיתכן אנומליה מדאיגה בה קופת חולים תדווח בשקיפות על זמני המתנה בלתי סבירים של חודשים ארוכים, ועדיין תהיה זכאית לקבלת תמיכה מלאה. היעדר קריטריון מקסימלי לזמני המתנה מקבע את המצב הקיים של המתנה ממושכת לטיפולים התפתחותיים, דבר הפוגע בחלון ההזדמנויות הקריטי להתערבות מוקדמת ומסב נזק התפתחותי בלתי הפיך לילדים הזקוקים לשירות.

4. פגיעה אפשרית במטופלים

היעדר התייחסות לרצף טיפולי - אין מנגנון שיבטיח שמטופלים לא יפגעו בעת מעבר מהחזרים להסדרים. יתרה מכך, קיים חשש מהותי כי בתום תקופת הטיפול המאושרת, תישלל מהמטופל האפשרות לקבלת טיפולי המשך, חרף הכרח רפואי מתועד וחווה דעת קלינית תומכת. זאת בשל אינטרס ארגוני של קופת החולים להפנות את המשאב הטיפולי המתפנה למטופלים חדשים הממתינים לשירות, במטרה לעמוד במדדי ביצוע מערכתיים של זמני המתנה מקסימליים. חשש שמטופלים מורכבים או כאלה הדורשים התמחות ייחודית יידחקו לטובת מקרים קלים יותר ו/או לטובת הממתינים בתור, מתוך המטרה לקצרו. זאת ועוד, קיים חשש מבוסס כי קופת החולים תאשרנה סדרות טיפול מקוצרות משמעותית מההמלצות הקליניות המקצועיות, מתוך שיקולים תקציביים ולוגיסטיים. תופעה זו עלולה להוביל לטיפולים בלתי מספקים שיסתיימו בטרם השגת המטרות הטיפוליות, תוך החרפת סימפטומים ונסיגה בהתקדמות המטופל. תיעדוף זה של "הספק" על פני "איכות" פוגע בזכות המטופלים לטיפול נאות והולם, ומציב את היעילות המערכתית מעל טובתם הקלינית של הנזקקים לרצף טיפולי משמעותי.

5. כשלים בחלוקה הוגנת של משאבים

סעיף 8(ג)(1) מגביל את התמיכה לעלות מחירון קוד הטיפול, שאינה משקפת את העלות הריאלית של טיפולים מורכבים. אין התייחסות לתעריפים דיפרנציאליים עבור טיפולים מורכבים, המצריכים התמחות או ותק וניסיון מיוחדים של המטפלים, והמשפיעים על האפשרות של הקופה לספק את השירות ברמה המקצועית הנדרשת. יש ליצור תעריפון קודים מתאים.

האגודה הישראלית
של קלינאי התקשורת

The Israeli Speech Hearing and Language Association
04-9075556 טלפקס: office@ishla.org.il www.ishla.org.il

המלצות לשיפור

1. קביעת אמות מידה ברורות לזמינות השירות כתנאי מקדים לתמיכה

האגודה ממליצה להתנות את התמיכה בעמידה באמות מידה ברורות לזמינות השירות, ולא להסתפק בדיווח בלבד. יש לקבוע זמני המתנה מקסימליים לאבחון וטיפול המותאמים לסוג הטיפול וחומרת המקרה, פריסה גיאוגרפית מינימלית, והיקף שירות מספק. **רק לאחר שהקופה הוכיחה עמידה ביעדים אלה**, יש לאפשר לה להפסיק את מנגנון ההחזרים. נדרש גם מנגנון להפחתת תמיכה בקופות שאינן עומדות ביעדים שנקבעו. גישה מדורגת זו תבטיח רצף טיפולי ותמנע מצב בו ילדים הזקוקים לטיפול התפתחותי נותרים ללא מענה הולם בתקופת המעבר.

2. **יצירת מנגנון חלופי למטופלים שהקופה כשלה לספק להם שירות - יש לקבוע** מנגנון "רשת בטחון" עבור מטופלים שהקופה לא הצליחה לספק להם שירות בזמן המקסימלי שנקבע או במרחק סביר ממקום מגוריהם. מנגנון זה עשוי לכלול אישור מידי אוטומטי לטיפול פרטי במימון מלא של הקופה ללא פרוצדורות מכבידות. בנוסף, נמליץ להקים קרן ייעודית מכספי התמיכה (לפחות 10% מהתקציב הכולל) שתשמש למימון פתרונות אלה, תוך הבטחה שהטיפול החלופי יהיה ברמה מקצועית זהה ובמחיר שלא יפחת מהתעריף הציבורי. התשלום למטופלים במסגרת מנגנון זה יהיה מהיר ויעיל, ללא סרבול בירוקרטי.

3. **הבטחת רצף טיפולי מבוסס צורך קליני.** יש לקבוע מנגנון פיקוח עצמאי שיבטיח כי היקף הטיפול המאושר יתבסס על שיקול דעת קליני ולא על אילוצים תקציביים. נדרש מסלול ערעור מהיר למקרים בהם נדחתה המלצה להארכת טיפול, הכולל בחינה על ידי ועדה מקצועית בלתי תלויה. יש לעגן בנהלים את הזכות לרצף טיפולי כחלק בלתי נפרד מאיכות הטיפול הנפשי.

4. **הרחבת ההתייחסות להכשרת כוח אדם**, כולל מסלולי הכשרה ייעודיים לאזורי פריפריה. קביעת יעדים ומדדים להכשרה ולהדרכה.

5. **תמריצים לטיפול במקרים מורכבים** כדי למנוע אפליית מטופלים הדורשים משאבים רבים יותר.

6. **תמחור ריאלי יותר** של טיפולים המשקף את המורכבות הטיפולית והזמן הנדרש.

האגודה הישראלית
של קלינאי התקשורת

The Israeli Speech Hearing and Language Association
04-9075556 טלפקס: office@ishla.org.il www.ishla.org.il

האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת רואה חשיבות עליונה בשיפור זמינות ונגישות השירותים בתחום התפתחות הילד, אך מדגישה כי הדבר חייב להיעשות תוך שמירה על איכות הטיפול, תנאי העסקה הולמים למטפלים והבטחת שוויון מלא בנגישות לשירותים לכלל האוכלוסייה.

נשמח לקחת חלק בדיונים ובהמשך גיבוש מבחני התמיכה כדי להבטיח שהמהלך אכן ישיג את מטרותיו החשובות.

בכבוד רב,

הנהלת האגודה הישראלית של קלינאי התקשורת

